



# ANDIJON VILOYATIDA CHAKANA VA ULGURJI SAVDO TOVAR AYLANMASI





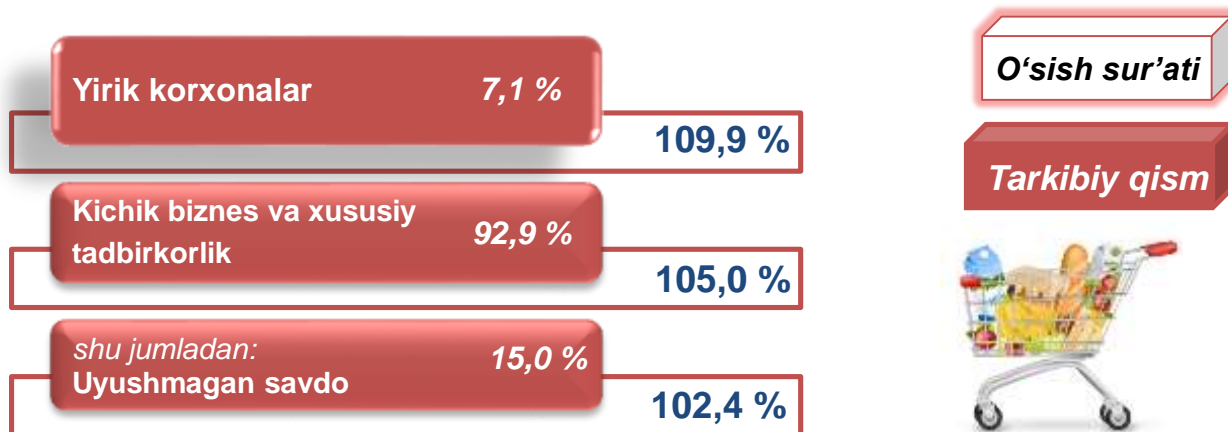
## CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI

**Statistik ma'lumotlar** jamiyatda sodir bo'layotgan ijtimoiy-iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tavsiflash va boshqarishning eng muhim vositasidir. Hozirda yuqori sifatli statistik ma'lumotlardan foydalanmasdan davlat siyosatida to'g'ri boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonsiz. Shular qatorida savdo statistika ko'rsatkichlarini shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Ulgurji va chakana savdo hamda umumiy ovqatlanish korxonalari savdo aylanmasi statistikasi ko'rsatkichi shular jumlasidan.

2023- yil 1- iyul holatiga chakana savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalari soni **7 082** tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni **18** tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni **7 064** tani tashkil qildi.

Shu jumladan, savdo sohasida yuridik shaxs tashkil etmasdan faoliyat olib borayotgan YATT va uyushmagan savdo (jismoniy shaxslar)ning kuzatuvlari asosida yig'ilgan ma'lumotlar, chakana savdo ko'rsatkichlariga kiritilgan.

### Chakana savdo aylanmasining asosiy ko'rsatkichlari



**Chakana savdo aylanmasi** – savdo sohasida yakuniy iste'mol uchun aholiga tovarlarni donalab yoki ko'p bo'lmagan miqdorlarda naqd pulga (bank kartalari orqali) sotishni nazarda tutuvchi faoliyat.

## CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI



Yuqorida qayd etilgan tadbirkorlik subyektlari faoliyati natijasida, 2023- yilning yanvar-iyun oyida Viloyatning chakana savdo tovar aylanmasi **9 216,9** mlrd. so'mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar-iyun oyiga nisbatan **105,5** % ga yetdi.

Jumladan, yirik korxonalarining tovar aylanmasi **656,1** mlrd. so'mni (o'sish sur'ati **109,9** %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tovar aylanmasi **8 560,3** mlrd. so'mni (o'sish sur'ati **105,0** %), shundan uyushmagan savdo tovar aylanmasi **1 378,4** mlrd. so'mni (o'sish sur'ati **102,4** %) tashkil etdi.

	Jami mlrd. so'm	2022- yil yanvar- iyun oyiga nisbatan, foizda
<b>Andijon viloyati</b>	<b>9 216,4</b>	<b>105,3</b>
Andijon sh.	2 621,9	109,1
Xonobod sh.	92,9	101,4
<i>tumanlar</i>		
Oltinko'l	386,1	110,8
Andijon	605,3	100,6
Baliqchi	600,2	102,8
Bo'ston	141,9	110,0
Buloqboshi	290,6	102,5
Jalaquduq	306,4	111,8
Izboskan	318,2	105,0
Ulug'nor	125,3	103,0
Qo'rg'ontepa	610,6	106,5
Asaka	766,2	100,8
Marhamat	418,9	101,9
Shahrixon	1 166,2	102,8
Paxtaobod	411,5	101,2
Xo'jaobod	354,1	109,7

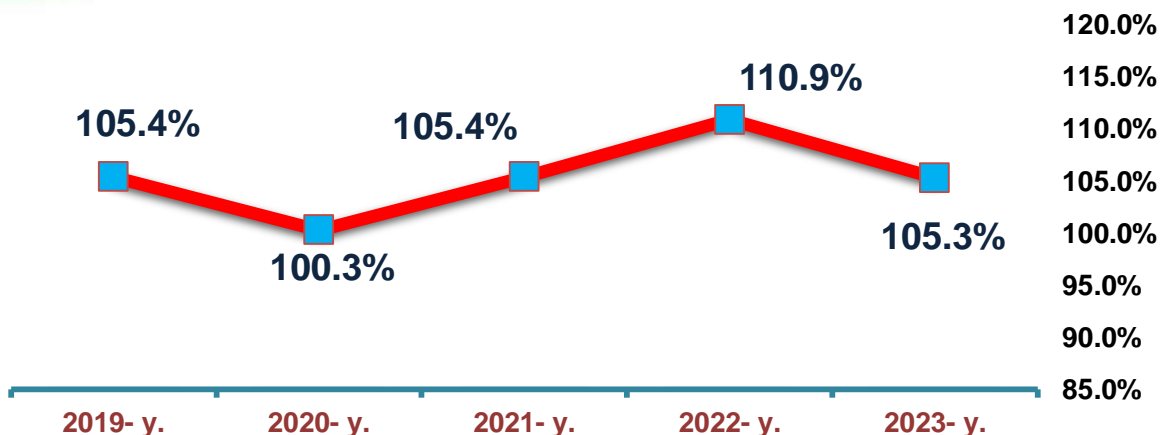
2023- yilning yanvar-iyun oylarida 2022- yilning yanvar-iyun oylariga nisbatan viloyatning Andijon shahri (**9,1** %), Xo'jaobod (**9,7** %), Oltinko'l (**10,8** %) va Jalaquduq (**11,8** %) tumanlarida chakana savdo tovar aylanmasining eng yuqori o'sish sur'atlari qayd etildi.



## YILLAR KESIMIDA CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI HAJMI

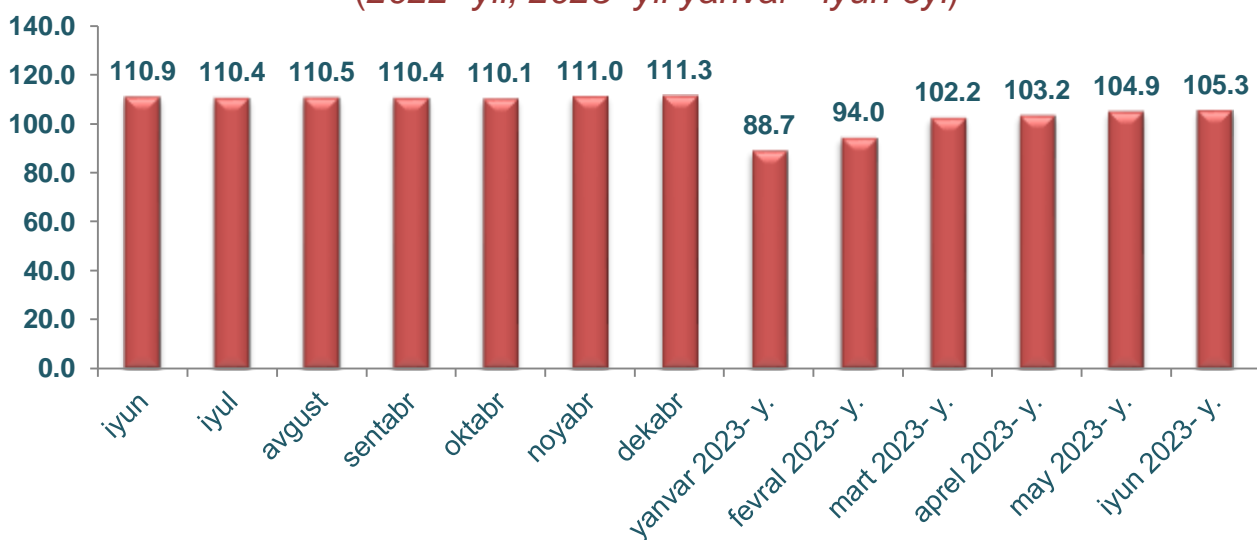


### Chakana savdo tovar aylanmasi dinamikasi (yanvar-iyun)



So'nggi 5 **yillikda** (2019– 2023 - yillar) chakana savdo tovar aylanmasining yuqori o'sish sur'ati 2021- yilda kuzatildi. Bunda chakana savdo tovar aylanmasi eng yuqori o'sish 2022- yilga tog'ri kelib, **110,9 %** ni tashkil qildi.

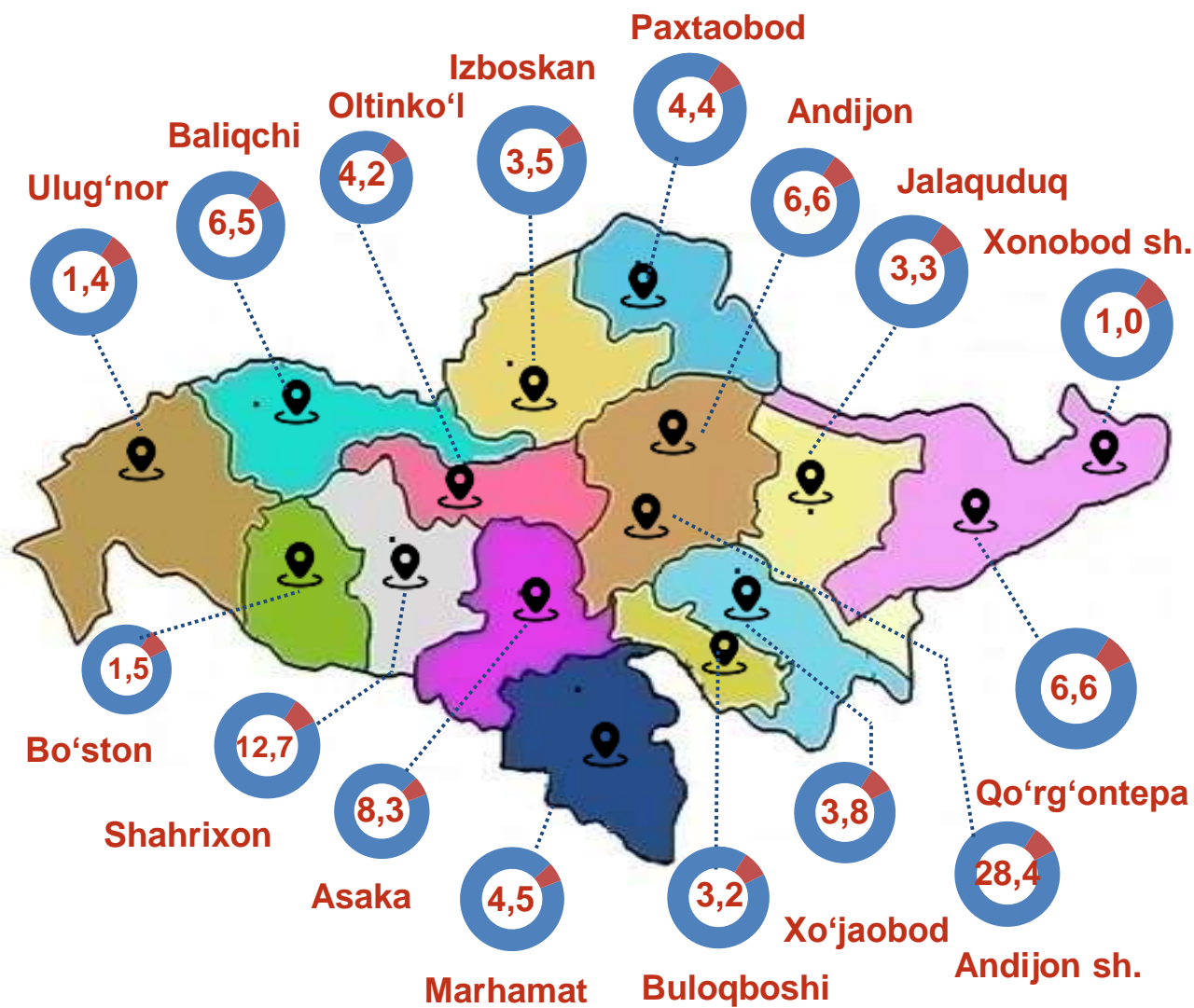
### Chakana savdo tovar aylanmasi o'sish sur'ati oylar kesimida (foizda) (2022- yil, 2023- yil yanvar –iyun oyi)



2023- yilning yanvar-iyun oyida o'sish sur'ati 105,3 % ni tashkil qildi.



## Hududlar kesimida chakana savdo tovar aylanmasi ulushi (foizda)



Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng yuqori ulushni Andijon shahri **28,4 %** bilan **2 621,9** mlrd. so'mni tashkil etdi.

Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng quyi ulushni esa, Xonobod shahri **1,0 %** bilan **92,9** mlrd. so'mni tashkil etdi.

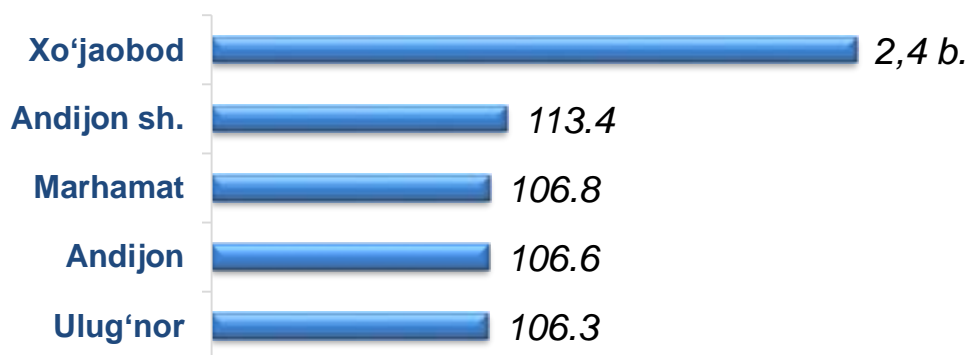
Viloyatimiz chakana savdo tovar aylanmasida barcha hududlarda o'sish kuzatildi.



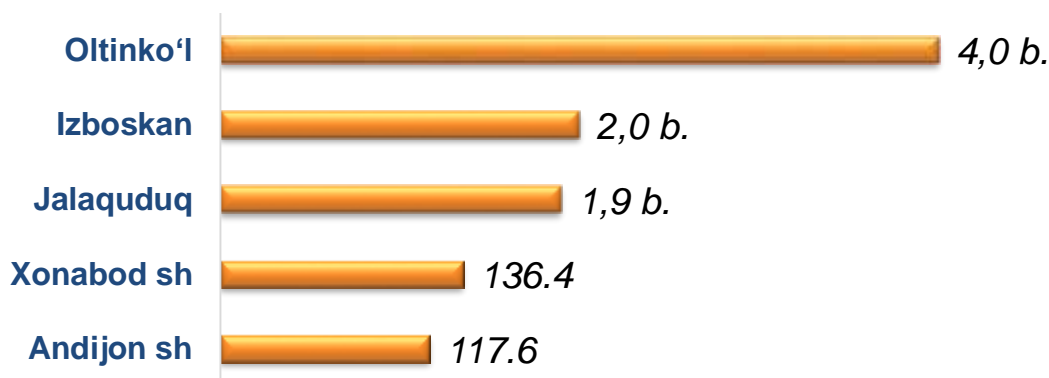
## CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI TARKIBI

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining chakana savdo tovar aylanmasi hajmi statistik hisob-kitoblarga ko'ra, **8 560,3** mlrd. so'mni tashkil etib, 2022–yilning yanvar-iyun oyiga nisbatan **5,0 %** ga oshdi. Viloyat miqyosida ushbu sektorning jami chakana savdo tovar aylanmasidagi ulushi **92,9 %** ni tashkil etdi.

### Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atiga ega hududlar (foizda)



### Yirik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atiga ega hududlar (foizda)



Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining tovar aylanmasi hajmi, 2022- yilning yanvar-iyun oyiga nisbatan **9,9 %** ga o'sdi va **656,1** mlrd. so'mni tashkil qildi. Bu esa umumiy savdo hajmining **7,1 %** ulushiga to'g'ri keldi.

## CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HUDUDLAR KESIMIDA ULUSHI, (foizda)

Andijon viloyati	<b>7.1</b>	<b>92.9</b>
Andijon sh.	<b>16.5</b>	<b>8...</b>
Xonobod sh.	<b>5.8</b>	<b>94.2</b>
Oltinko'l	<b>7.1</b>	<b>92.9</b>
Andijon	<b>7.2</b>	<b>92.8</b>
Baliqchi	<b>3.8</b>	<b>96.2</b>
Bo'ston	<b>6.8</b>	<b>93.2</b>
Buloqboshi	<b>1.4</b>	<b>98.6</b>
Jalaquduq	<b>7.7</b>	<b>92.3</b>
Izboskan	<b>2.5</b>	<b>97.5</b>
Ulug'nor	<b>0.9</b>	<b>99.1</b>
Qo'rg'ontepa	<b>0.9</b>	<b>99.1</b>
Asaka	<b>3.6</b>	<b>96.4</b>
Marhamat	<b>2.1</b>	<b>97.9</b>
Shahrixon	<b>1.3</b>	<b>98.7</b>
Paxtaobod	<b>2.7</b>	<b>97.3</b>
Xo'jaobod	<b>2.6</b>	<b>97.4</b>

■ **Yirik korxonalar**      ■ **Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik**

Tahliliy natijalarga ko'ra chakana savdo tovar aylanmasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining ulushi bo'yicha Ulug'nor (**99,1 %**), Qo'rg'ontepa (**99,1 %**), Shahrixon (**98,7 %**) va Buloqboshi (**98,6 %**) tumanlari yetakchilik qilmoqda. Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining ulushi **7,1 %** ni tashkil etib, eng katta ulush Andijon shahri (**16,5 %**), Jalaquduq (**7,7 %**), Andijon (**7,2 %**) va Oltinko'l (**7,1 %**) tumanlarida kuzatildi.



## AHOLI JON BOSHIGA NISBATAN CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI

### Hududlar kesimida ma'lumot

	Hajmi, ming. so'm	O'sish sur'ati, foizda
<b>Andijon viloyati</b>	<b>2 760,7</b>	<b>103,1</b>
Andijon shahar	5 567,8	106,7
Xonobod shahar	2 056,0	99,1
<i>tumanlar :</i>		
Oltinko'l	2 033,0	108,3
Andijon	2 151,7	98,4
Baliqchi	2 828,6	100,8
Bo'ston	1 854,8	108,0
Buloqboshi	1 931,1	100,5
Jalaquduq	1 563,4	109,7
Izboskan	1 265,6	103,0
Ulug'nor	1 983,2	101,3
Qo'rg'ontepa	2 690,1	104,6
Asaka	2 194,7	98,6
Marhamat	2 285,1	99,9
Shahrixon	3 658,2	100,5
Paxtaobod	2 005,4	99,0
Xo'jaobod	3 003,6	106,9

2023- yilning yanvar-iyun oyi holatiga o'rtacha aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi **2 760,7** ming. so'mni (2022- yilning yanvar – iyun oyiga nisbatan **103,1** %) tashkil etdi.

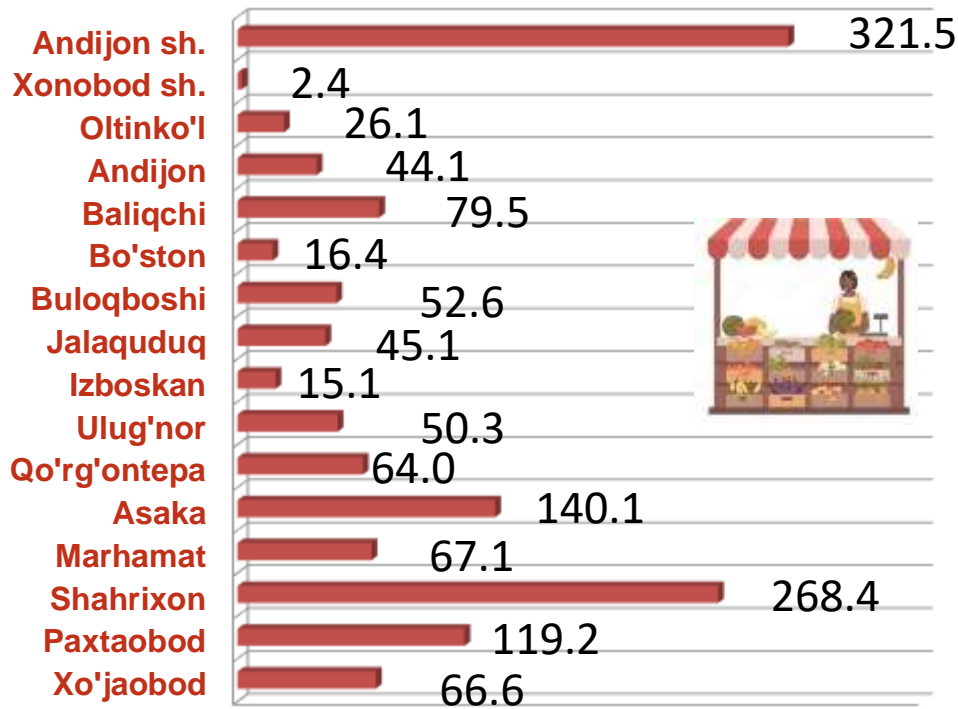
Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda eng yuqori hajm Andijon shahri (**5 567,8** ming. so'm), Shahrixon (**3 658,2** ming. so'm) va Xo'jaobod (**3 003,6** ming. so'm) tumanlar hissasiga to'g'ri keldi.



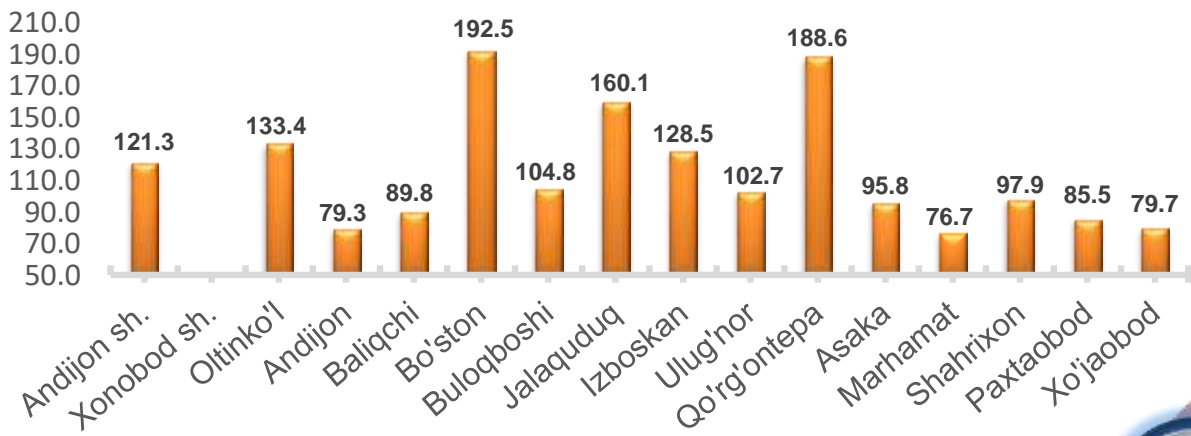
## UYUSHMAGAN SAVDO TOVAR AYLANMASI

Viloyat bo'yicha 2023- yilning yanvar-iyun oyida uyushmagan savdo tovar aylanmasi **1 378,4** mlrd. so'mni tashkil etib, 2022- yilning yanvar-iyun oyiga nisbatan **102,4 %** ni tashkil etdi. Shu jumladan, 12 bozor va 12 bozor (chorva) (oylik) kuzatuvlari ma'lumotlariga asosan, dehqon bozorlarida savdo faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslarning uy xo'jaliklarida yetishtirgan mahsulotlarini sotish hajmi **597,0** mlrd. so'mni (**127,1 %**), chorva mollari va parrandalar sotuvchi jismoniy shaxslarning savdo aylanmasi hajmi **781,4** mlrd so'mni tashkil etdi (**99,5 %**).

### Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi hajmi (mlrd. so'm)



### Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi o'sish sur'ati, (yanvar-iyun, foizda)



## UYUSHMAGAN SAVDO TOVAR AYLANMASI

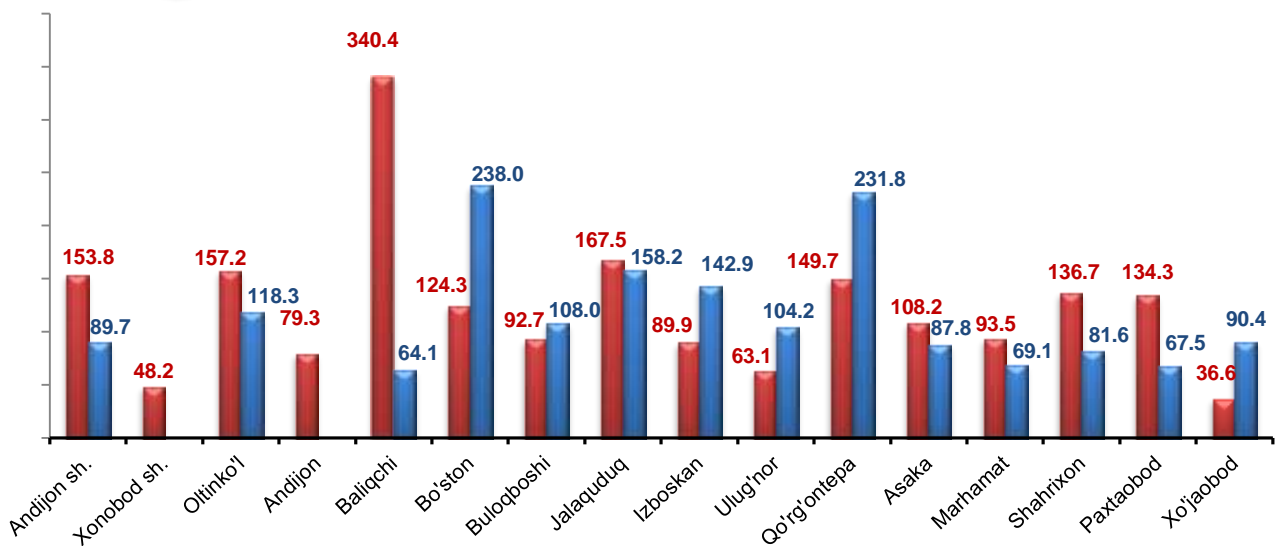
Ichki savdo ko'rsatkichlarini shakllantirishda **uyushmagan savdo tovar aylanmasi** ham hisoblanadi. Bunga dehqon (oziq-ovqat) bozori hamda chorva mollari, parrandalar va boshqa hayvonlar bozorida jismoniy shaxslar tomonidan amalga oshirilgan savdo hajmlari kiradi. Uyushmagan savdo tarkibiga jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo'jaligida o'z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari hisobga olinadi.



### Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar taylanmasi o'sish sur'ati, foizda

 Dehqon bozorlarida

 Chorva bozorlari



**Dehqon (oziq-ovqat) bozori** – keng turdagi qishloq xo'jaligi oziq-ovqat mahsulotlarining va uni qayta ishlashdan olinadigan mahsulotlarning savdo rastalari, savdo o'rinlari, turg'un savdo shaxobchalari (shu jumladan savdo pavilonlari, kioskalari)dan foydalangan holda chakana savdoni tashkil etgan doimiy yoki vaqtincha amal qiluvchi mulkiy kompleks hisoblanadi.



## UYUSHMAGAN SAVDO AYLANMASIDA DEHQON\* VA CHORVA (PARRANDA) BOZORLARINING ASOSIY KO'RSATKICHLARI

	Jami, mlrd. so'm	2022- yil yanvar- iyun oyiga nisbatan, foizda
<b>Andijon viloyati</b>	<b>1 378,4</b>	<b>102,4</b>
Andijon shahar	321,5	121,3
Xonobod shahar	2,4	48,2
<i>tumanlar :</i>		
Oltinko'l	26,1	133,4
Andijon	44,1	79,3
Baliqchi	79,5	89,8
Bo'ston	16,4	192,5
Buloqboshi	52,6	104,8
Jalaquduq	45,1	160,1
Izboskan	15,1	128,5
Ulug'nor	50,3	102,7
Qo'rg'ontepa	64,0	188,6
Asaka	140,1	95,8
Marhamat	67,1	76,7
Shahrixon	268,4	97,9
Paxtaobod	119,2	85,5
Xo'jaobod	66,6	79,7


\* – xo'jalik yurituvchi subyektlar va yakka taribdagi tadbirkorlar (YATT)ni qo'shmagan holatda;

– jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo'jaligida o'z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari va chorva (parranda) mollari sotilishi hisobga olingan.





## UYUSHMAGAN SAVDO TOVAR AYLANMASI: DEHQON BOZORLARI

2023-yilning yanvar-iyun oyida Viloyatning barcha hududlarida joylashgan dehqon bozorlarida qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotuvchi jismoniy shaxslarning tanlanma kuzatuvini o'tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko'ra savdo aylanmasi hajmi **597,0** mlrd. so'mni tashkil qildi. Bunda asosiy yirik hajm yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosiga (**204,1** mlrd.so'm) to'g'ri keldi.

Qishloq xo'jaligi mahsulotlari		Mrd. so'm
	<b>Yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari</b>	<b>204,1</b>
	<b>Non va non mahsulotlari</b>	<b>176,3</b>
	<b>Don mahsulotlari</b> (mosh, loviya, guruch va boshqalar)	<b>77,5</b>
	<b>Tovuq go'shti</b>	<b>24,6</b>
	<b>Qurilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari</b> (yongoq, bodom, pista va boshqalar)	<b>24,2</b>
	<b>Sut va sut mahsulotlari</b> (sir, brinza,...)	<b>14,5</b>
	<b>Tuxum</b>	<b>19,0</b>
	<b>Chorva mollari va parrandalari uchun har xil yem – xashak</b>	<b>3,3</b>
	<b>Ziravorlar</b>	<b>24,7</b>
	<b>Tuzlamalar</b>	<b>14,3</b>
	<b>Gullar, o'simlik va nihol ko'chatlari</b> (manzarali va qishloq xo'jaligi)	<b>6,8</b>
	<b>Nooziq-ovqat tovarlari</b>	<b>7,7</b>

## UYUSHMAGAN SAVDO TOVAR AYLANMASI: CHORVA (PARRANDA) BOZORLARI, mlrd so‘m

2023- yilning yanvar-iyun oyida, Viloyatning barcha hududlarida joylashgan chorva (parranda) bozorlarida parrandalar va chorva mollari sotuvchi jismoniy shaxslar tanlanma kuzatuvi o‘tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko‘ra savdo aylanmasi hajmi **781,4** mlrd. so‘mni tashkil etdi. Bunda har-xil yoshdagi qoramollar savdosi **663,9** mlrd.so‘m, qo‘y va echkilar – **105,4** mlrd. so‘mni, otlar – **6,3** mlrd. so‘mni, parrandalar – **5,4** mlrd. so‘mni tashkil qildi.

Chorva mollari (parrandalar)		Mrld. so‘m
	2 yoshdan katta bo‘lgan qoramollar	387,5
	1 yoshdan 2 yoshgacha bo‘lgan yosh mollar	164,0
	1 yoshgacaha bo‘lgan yosh mollar	112,3
	Qo‘ylar	102,8
	Otlar	6,3
	Echkilar	2,6
	Kurka, o‘rdak, g‘oz	3,6
	Tovuqlar	1,6
	Quyionlar	0,3
	Qushlar	0,2

## UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARI SAVDO AYLANMASI



2023- yil 1- iyul holatiga umumiy ovqatlanish sohasida faoliyat yuritayotgan tijorat korxonalarini soni **1 138** tani tashkil etdi. Bunda kichik korxonalar va mikrofirmalar **100 %** ni tashkil qildi.

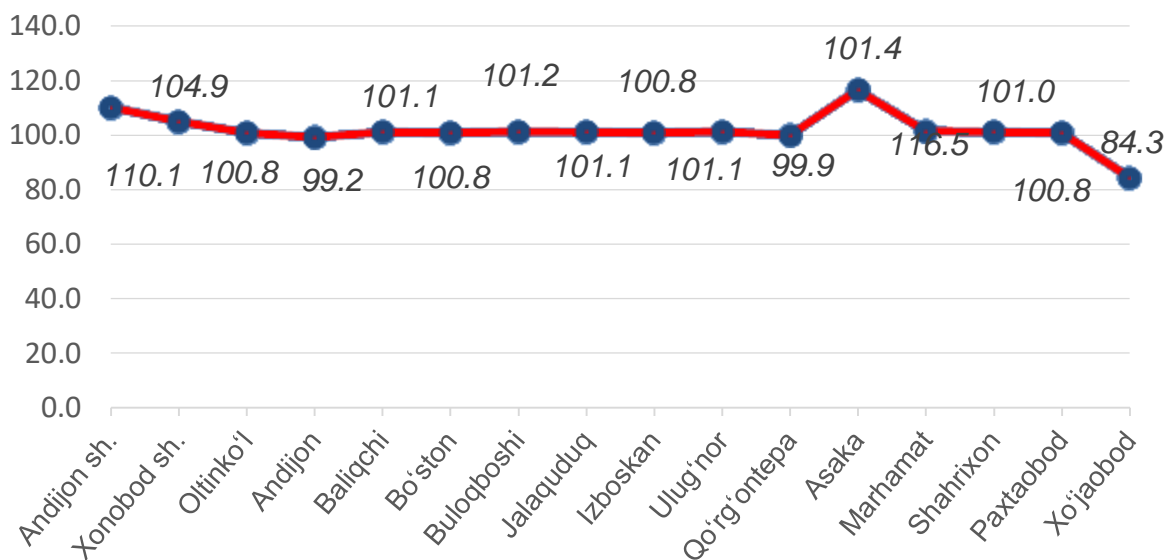
	Jami mlrd. so'm	2022- yil yanvar- iyun oyiga nisbatan, foizda
<b>Andijon viloyati</b>	<b>175,4</b>	<b>103,7</b>
Andijon shahar	76,9	104,3
Xonobod shahar	2,2	103,8
<i>tumanlar :</i>		
Oltinko'l	8,7	103,9
Andijon	13,9	101,9
Baliqchi	3,5	103,2
Bo'ston	4,3	102,7
Buloqbo'shi	1,5	103,6
Jalaquduq	3,6	103,6
Izboskan	5,1	103,2
Ulug'nor	2,0	103,5
Qo'rg'ontepa	7,1	105,8
Asaka	7,8	103,5
Marhamat	5,5	102,8
Shahrixon	23,1	103,1
Paxtaobod	6,0	103,3
Xo'jaobod	4,3	103,5

2023- yilning yanvar-iyun oyida ovqatlanish korxonalarining savdo aylanmasi **175,4** mlrd. so'mga yetdi. 2022- yilning mos davriga nisbatan **103,7 %** ga oshdi. Bunda savdo aylanmasining **100,0 %** ulushi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari hissasiga to'g'ri keldi.

## Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi

2023- yil 1- iyul holatiga avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi (*motorli transport vositalarini ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatishdan tashqari*) **1 906,7** mlrd. so'mni tashkil etdi va o'tgan yilning mos davriga nisbatan **106,1 %** ga ortdi. Shuningdek, yirik korxonalar savdo hajmi **847,4** mlrd. so'm (o'sish sur'ati – **118,6 %**), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyetklari savdo hajmi – **1 059,3** mlrd. so'mni (o'sish sur'ati – **97,8 %**) tashkil qildi.

### Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi os'ish sur'ati, foizda



## Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi



### Hududlar kesimida ma'lumot

	Hajm, mlrd. so'm	2022- yil yanvar-iyun oyiga nisbatan, foizda
<b>Andijon viloyati</b>	<b>1 906,7</b>	<b>106,1</b>
Andijon shahar	1 208,8	110,1
Xonobod shahar	3,6	104,9
<i>tumanlar :</i>		
Oltinko'l	79,2	100,8
Andijon	73,9	99,2
Baliqchi	15,0	101,1
Bo'ston	3,2	100,8
Buloqbooshi	8,9	101,2
Jalaquduq	11,0	101,1
Izboskan	10,4	100,8
Ulug'nor	2,4	101,1
Qo'rg'ontepa	42,5	99,9
Asaka	203,8	116,5
Marhamat	18,0	101,4
Shahrixon	43,1	101,0
Paxtaobod	11,2	100,8
Xo'jaobod	171,8	84,3

Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda eng yuqori hajm Andijon shahri (**1 208,8** mlrd so'm), Asaka (**203,8** mlrd so'm) va Xo'jaobod (**171,8** mlrd so'm) tumanlari hissasiga to'g'ri kelmoqda.

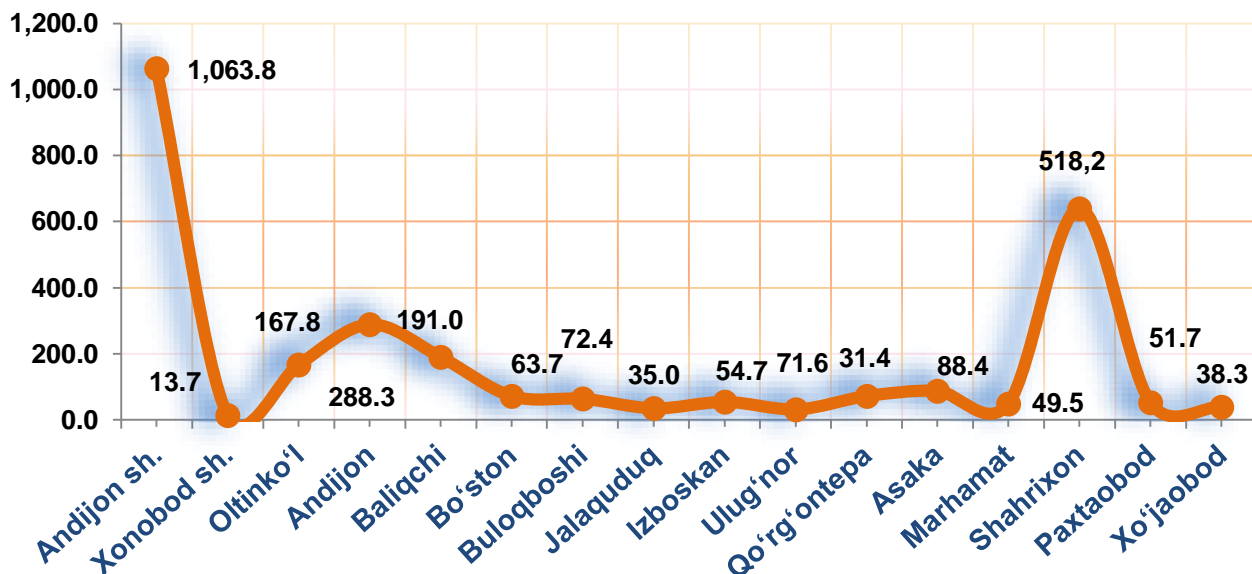


# ULGURJI SAVDO TOVAR AYLANMASI

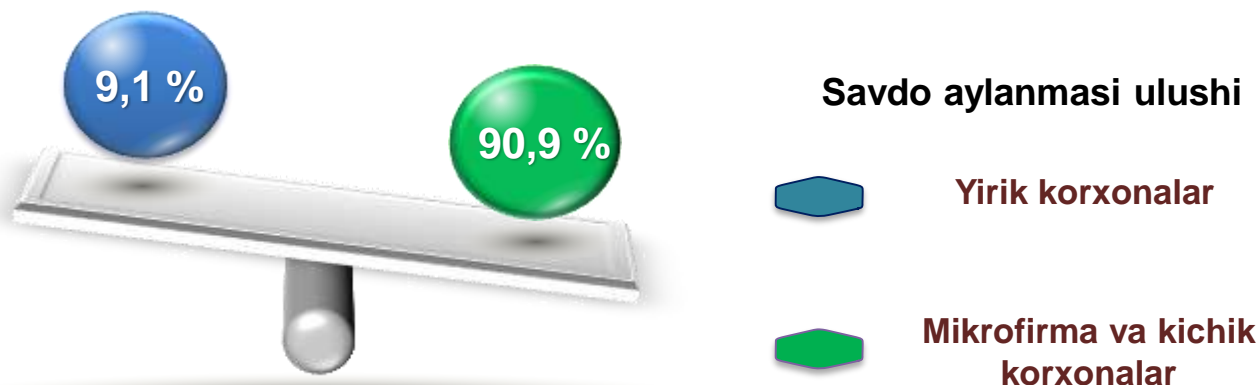


**Ulgurji savdo tovar aylanmasi** – qayta sotish maqsadida sotib olingan va tadbirkorlik faoliyatida foydalanish yoki o'z foydalanishi (qayta ishlash) uchun uchinchi tomon tashkilotlari va yakka tartibdagi tadbirkorlarga o'zgartirmagan holda jo'natilgan tovarlarning ushbu tovarlar uchun haq to'lanadigan yoki to'lanmaganligidan qat'iy nazar qiymati.

## Hududlar kesimida ulgurji savdo tovar aylanmasi hajmi, mlrd. so'mda



Viloyat bo'yicha 2023- yilning yanvar-iyun oyida ulgurji savdo tovar aylanmasi **2 920,1** mlrd. so'mni tashkil etib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **6,6 %** ga o'sdi.



Kichik biznes subyektlarining ulgurji savdo aylanmasidagi ulushi statistik hisoblarga qaraganda **2 655,8** mlrd. so'mni tashkil qilib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **105,2 %** ga to'g'ri keldi. Viloyatda ushbu sektorning ulgurji savdo hajmidagi ulushi **90,9 %** ni tashkil qildi.

## ULGURJI SAVDO AYLANMASIDA YIRIK VA KICHIK BIZNES KORXONALARI SAVDO HAJMI VA O'SISH SUR'ATI

Ulgurji savdo tovar aylanmasida yuqori o'sish sur'atlariga ega eng yirik korxonalar, Oltinko'l, Jalaquduq va Marhamat tumanlarida kuzatildi.

2023- yil 1- iyul holatiga ulgurji savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalar soni **2 782** tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni **9** tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni **2 773** tani tashkil qildi.

	Jami mlrd. so'm	2022- yil yanvar- iyun oyiga nisbatan, foizda
<b>Andijon viloyati</b>	<b>2 920,1</b>	<b>106,6</b>
Andijon shahar	1 063,8	102,9
Xonobod shahar	13,7	103,6
<i>tumanlar :</i>		
Oltinko'l	167,8	125,9
Andijon	288,3	122,1
Baliqchi	191,0	101,8
Bo'ston	72,4	103,7
Buloqboshi	63,7	105,0
Jalaquduq	35,0	122,5
Izboskan	54,7	102,7
Ulug'nor	31,4	105,5
Qo'rg'ontepa	71,6	104,5
Asaka	88,4	103,6
Marhamat	49,5	113,1
Shahrixon	638,7	102,2
Paxtaobod	51,7	105,5
Xo'jaobod	38,3	170,4



**Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo  
statistikasi bo'limi  
Тел. 74-228-30-57**